

Kronika Związkowa P Z K O
Polski Związek Kulturalno-Oświatowy

R O K : 1 9 5 6

Sytuacja społeczno - polityczna.

=====

Rok 1956 był rokiem rozpoczęcia realizacji zadań drugiego pięcioletniego planu gospodarczego. W ramach tego planu będzie się budować wielką zaporę wodną na rzece Stonawce w Cierlicku. Budowa ta jest rozplanowana na przeciąg całej pięciolatki, a więc do roku 1960, w którym ma już dostarczać wody dla huty w Trzyńcu i całego Zagłębia Ostrawsko-Karwińskiego. Ma to być największa zapora tego typu w republice. W ramach tego planu znajduje się również budowa wielkiego osiedla robotniczego w Trzyńcu-Łyżbicach.

Dnia 26 stycznia 1956r./sobota/ rozpoczęto również prace przygotowawcze do budowy kolejki linowej na szczyt Jaworowego.

Na podstawie opublikowanych danych statystycznych nasza Republika miała pod koniec roku 1955 ogółem - 13 100 000 obywateli. W latach 1945-1954 liczba ich zwiększyła się o 1 262 000 obywateli. Dla podniesienia stopy życiowej rząd republiki ogłosił dwie zniżki cen towarów codziennego użytku a to z dniem 1 kwietnia oraz 3 grudnia 1956. Na podstawie uchwały rządu z dnia 6 września 1956r. został z dniem 1 października 1956 wprowadzony w życie 46-godzinny tydzień pracy, bez obniżenia dotychczasowych płac i przy utrzymaniu dotychczasowej wydajności pracy.- W górnictwie rozwiązano ten problem w ten sposób, że raz na cztery tygodnie każdy górnik miał jeden dzień wolny od pracy. Dało to w ciągu roku, oprócz normalnego ustawowego urlopu, dalszych 13 dni wolnych od pracy przeznaczonych na odpoczynek i zabawę.

Z wydarzeń politycznych wspomnieć trzeba o obradach XX Zjazdu KPZR /14.2.- 25.2.1956/, na którym omówiono dyrektywy w sprawie szóstego planu pięcioletniego w gospodarce Związku Radzieckiego na lata 1956 - 1960. Wyniki i uchwały Zjazdu omawiano również w naszym państwie we wszystkich okręgowych miastach republiki.

Dnia 12 marca 1956 zmarł po ciężkiej chorobie BOLESŁAW B I E R U T , sekretarz Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, organizator budownictwa Polski socjalistycznej. Zarząd Główny PZKO wysłał również depeszę kondolencyjną następującej treści :

Rada Państwa i Rząd Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.
Generalny Konsulat Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej
w Ostrawie.

Ambasada Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w Pradze.

Głęboko wzruszeni wiadomością o śmierci wiernego syna klasy robotniczej, bojownika o jej wolność, nieustraszonego działacza społecznego, Bolesława BIERUTA, wyrażamy w imieniu wszystkich członków Polskiego Związku Kulturalno - Oświatowego w Czechosłowacji całemu narodowi polskiemu serdeczne i głębokie współczucie.

Skłaniamy nasze czoła, by oddać hołd Jego nieustraszonej pracy, której świetlany przykład będzie nas nadal prowadził w walce o lepsze jutro.

Polski Związek Kulturalno-Oświatowy
w Czechosłowacji.

Ważnym wydarzeniem politycznym była również uchwała Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego, opublikowana w czasopiśmie "Prawda" a dotycząca "przezwyćnięcia kultu jednostki i jego następstw."

Niemniej ważnym wydarzeniem były "wydarzenia węgierskie". W nocy z wtorku 23 października na środę 24 października 1956r. doszło w Budapeszcie do próby wywołania uzbrojonego kontrrewolucyjnego przewrotu przeciw ustrojowi ludowo - demokratycznemu przez organizacje podziemne, przygotowanego przez dłuższy czas przy poparciu sił reakcyjnych z zagranicy. Doszło do krwawych starć, do bratobójczego mordowania elementów komunistycznych i postępowych, do Węgier wróciło dużo uciekinierów z czasów władzy faszystowskiej, do niszczenia dobra publicznego.- Dopiero powstały dnia 4 listopada 1956 nowy rewolucyjny rząd robotniczo-chłopski z Janosem Kadárem na czele potrafił przy pomocy wezwanych przez siebie wojskowych oddziałów radzieckich, stacjonujących na terenie Węgier opanować sytuację, i doprowadzić do unormowania życia społecznego. Na pomoc ofiarom puczu przeprowadzono zbiórki pieniężne i ofiary w postaci żywności, lekarstw, węgla itd, które również na naszym terenie przyniosły poważne wyniki.- Pracownicy fizyczni czy umysłowi, nawet młodzież dzikolna, ofiarowała dość znaczne sumy na pomoc dla ludności węgierskiej na tzw. "Fundusz Solidarności".

Drugim wydarzeniem, które wstrząsnęło opinią świata była napaść Izraela na Egipt, opanowanie wiele jego terenów i dodatkowa jeszcze zbrojna interwencja angielsko - francuska w Egipcie. Dopiero po długich pertraktacjach prowadzonych przez Organizację Narodów Zjednoczonych udało się doprowadzić ten konflikt do możliwego rozwiązania na korzyść poszkodowanego Egiptu.

Dlatego też głównymi zadaniami na polu kulturalno - wychowawczym a więc zarazem głównymi zadaniami pracy wszystkich organizacji społecznych były w roku 1956 cztery główne zadania wytypowane przez Prezydium Centralnego Komitetu Frontu Narodowego. Były to: 1/Walka o pokój, 2/ Rozwój techniki w przemyśle, 3/ Rozwój produkcji rolnej

i 4/ Ulepszenie pracy masowo-politycznej wszystkich organizacji masowych Frontu Narodowego. Mówiono nawet o - "rewolucji kulturalnej" polegającej między innymi na uprzystępnieniu dóbr kultury najszerszym masom w jak największej mierze, na zwalczaniu starych nawyków przeszłości, nieustępliwej walce przeciw indywidualizmowi.

Nowym pomocnikiem w szerzeniu kultury i oświaty stała się telewizja. W sobotę sylwestrową 1955r. rozpoczął się oficjalny program ostrawskiej stacji telewizyjnej, nadawany próbnie aż do czerwca 1956r. W naszym okręgu ostrawskim było już 800 odbiorników telewizyjnych. Zainteresowanie telewizją wzrastało w szybkim tempie. Do dnia 31 października 1956r. zarejestrowanych było na terenie CSR 64 946 odbiorników telewizyjnych. Czynne były już 3 stacje tj. /Praga, Ostrawa, Bratysława/ budowało się czwartą w Bernie.

Wspomnieć jeszcze należy o tzw. "akcji balonowej". Siły wrogie socjalizmowi, zachodnia kapitalistyczna reakcja, próbująca się zameść ideologiczny w mózgach obywateli państw socjalistycznych i niepokój w szeregach budowniczych ustroju socjalistycznego, wywoływać nastroje antykomunistyczne itp. Użyły do tych celów powietrznych balonów, które w razie pomyślnego wiatru przedostawały się z Zachodu nad terytorium naszego państwa i za pomocą automatycznych urządzeń rozrzucały propagandowe ulotki antykomunistyczne itp. oraz przybory do szpiegostwa i dywersji. Wystawy takich zrzuconych przedmiotów i ulotek odbyły się w wielu miastach naszej republiki.

Tuszem zimnej wody na rozgorączkowane głowy wrogów komunizmu był fakt dokonania przez Związek Radziecki - w dniach 24 i 30 sierpnia 1956r. prób z bronią jądrową własnej produkcji, które odbyły się we wielkich wysokościach przy zastosowaniu minimalnych ilości substancji promieniotwórczych, aby nie dopuścić do zanieczyszczenia - atmosfery cząsteczkami radioaktywnymi. Równocześnie rozszerzono w Związku Radzieckim prace nad pokojowym wykorzystaniem energii atomowej. Fakt, że monopol posiadania broni jądrowej przez państwa kapitalistyczne Zachodu przestał działać jako argument propagandowy, próby Związku Radzieckiego z bronią atomową miały niezwykle ważne znaczenie jak polityczne tak i społeczne, odsuwając na daleki plan możliwość wybuchu nowej wojny światowej.

Z j a z d y , k o n f e r e n c j e .

V Konferencja Powiatowa PZKO w Cz.Cieszynie /1/

Odkryła się ona w niedzielę, dnia 12 lutego 1956r. w sali hotelu "Piast" w Cz.Cieszynie w obecności 85% wybranych przez Koła delegatów /nie miało delegatów jedynie Koło Wędrzyna/. Gośćmi konferencji byli: z ramienia konsulatu PRL w Ostrawie Zbigniew Orankiewicz, delegacja PK KPC z tow. Karolem Chasákiem, przewodn. PRN i Marią Michalikową, przedstawiciel Związku Przyjaźni Czeskosłowacko-Radzieckiej - ob. Klusowa, pierwszy sekretarz ZP ČSM Ferdynand Welszar, przedstawiciel ZP Sokoła Bronisław Palowski, kierownik Sceny Polskiej Władysław Niedoba, delegacja Huty Trzyniec

/Klub Zakładowy/ w osobach: ob.Kordik, sekretarz KZ, Adam Wawrosz i Karol Wronka. Za ZG PZKO był obecny przewodniczący Józef Mrózek, wiceprezes Jan Szurman i pierwszy sekretarz Bogumił Goj, drugi sekretarz Eugeniusz Suchanek Amalia Janik i Zofia Kowalczyk, za ZP PZKO w Boguminie, sekretarz Alfred Kocur, za ZP PZKO Karwina, sekretarz Henryk Szmeja i Jan Krucina.

Konferencję zagaik chór męski "Groń" z Bystrzycy - /dyryg.inż.Franciszek Kaleta/ paru pieśniami, potem Wanda Zamarska z Trzyńca wykonała recytację wiersza - Majakowskiego "Marsz październikowy", po czym powitał gości i delegatów przewodniczący ZP PZKO Władysław Milerski. Referat sprawozdawczo-programowy wygłosił sekretarz ZP Józef Wantuła. W dyskusji zabrakło głos 27 delegatów i gości. Oceny obrad dokonał wiceprzewodniczący ZG. - Jan Szurman.

Po konferencji odbyła się zabawa ludowa.

Skład nowego Zarządu Powiatowego w Cz.Cieszynie.

Przewodniczący...	Milerski Władysław,ur.3.7.1919	Cz.Ciesz
I wiceprzewodn...	dr.Macura Józef.....	24.4.1919 " "
II wiceprzewodn.	Rusnok Jan	28.8.1927 " "
Sekretarz	Wantuła Józef	6.10.1911 Bystrzyca
Członkowie		
prezydium:.....	Brzeżek Andrzej.....	24.9.1913 - Rzeka
	Faja Henryk	17.9.1910 Mistrzów
	Kubiński Ludwik.....	27.1.1925 Trzyńciec
	Łabaj Paweł	20.5.1902 Trzyńciec
	dr.Michalik Stefan ...	24.12.1919 Gnojnik
	Pszczółka Jan	25.6.1916 Cz.Ciesz
	Wackawik Gustaw.....	3.8.1930 " "
Członkowie		
plenum :	Drozdowa Elżbieta...	21.9.1916 Hawierzów
	Grzegorz Jan	11.4.1919 Trzaniec
	Jonszta Erwin	11.9.1916 Hawierzów
	Kajzar Karol.....	5.7.1899 Kojsko
	Koźorz Leopold	15.11.1922 Biedonów
	Kowalowski Franc....	3.4.1927 Miłków
	Milerski Jan	5.7.1925 Nydek
	Piechnik Antoni	8.4.1920 Smiłowice
	Putniorz Karol	31.12.1905 Ligotka
	Sikora Władysław	21.8.1917 Nawie
	Siostrzonek Teodor...	7.10.1904 Olbrach
	Wałach Adela	31.3.1909 Bystrzyca
	Wenglorz Adolf	29.5.1896 Bystrz.
	Wranka Bolesław.....	12.10.1922 Trzyn.I
	Zahraj Antoni	19.6.1912 Cz.Ciesz
	Kufa Franciszek	- Wędrynia
Komisja		
Rewizyjna:	Kluz Jan	14.5.1911 Gródek
	Martynek Maria	20.12.1913 Mosty
	Słowioczek Anna	1.1.1937 Jablon
	Tomanek Paweł	14.12.1909 Trzyń
	Wojtek Jan	24.6.1904 Ropica

V Konferencja Powiatowa PZKO w Stonawie. /2/

V Konferencja Powiatowa PZKO w powiecie karwińskim odbyła się w niedzielę, dnia 4 marca 1956r. w sali Domu
./.

PZKO w Stonawie. Pomiedzy gośćmi znajdowała się 10-osobowa delegacja zespołu "Koksochemia" z Zabrza, przedstawiciele konsulatu PRL z Ostrawy, powiatowego komitetu KPC, RRN, powiatowego komitetu Frontu Narodowego oraz innych organizacji powiatu karwińskiego, przedstawiciele ZG PZKO oraz bratnich ZP PZKO z powiatu czeskokocieszyńskiego i bogumińskiego.

Program kulturalny przed zagajeniem konferencji wykonał chór męski "Siła" oraz recytatorka Stefania Domasłowska. Konferencję zagaik przewodniczący ZP PZKO a zarazem poseł do Zgromadzenia Narodowego Ernest Sembol. Referat sprawozdawczy podał sekretarz Henryk Szmeja. W dyskusji wzięło udział 27 delegatów. Oceny konferencji dokonał przewodniczący ZG PZKO Józef Mrózek.

Po konferencji odbyła się wieczornica, której nastrój był bardzo miły. Program artystyczny wykonały zespoły Koła PZKO w Stonawie oraz małżeństwo Wanda i Józef Pribulowie z PZKO Łąki.

W ramach obrad konferencji dokonano wręczenia odznaczeń, przyznanych przez Zarząd Powiatowy za sumienną i ofiarną pracę związkową.- Odznaczenie otrzymali :

- a/ Koło PZKO Karwina- Solca i PZKO Wierzniowice.
- b/ Wanda i Józef Pribulowie z Koła PZKO Łąki, /którzy na wieczornicy po konferencji mieli swój już 200-ny z kolei występ !/
- c/ Na wniosek ZP PZKO w Karwinie: Nytra Rudolf, inż. Wałoszek Leopold, Kubaczka Emil, Hebdowa Helena, Rutkowski Alojzy, Popiołek Rudolf, Kupka Franciszek Ruczek Jerzy, Monczka Eugeniusz, Nowak Józef, Wróblowa Maria, Domesowa Maria, Mencberowa Elżbieta, Gąsiorowa Wanda, Klimoszkowa Zofia, Pośrednikowa Hil. da i Fierlowa Augustyna.
- d/ Na wniosek zarządów Kół :
 - Lutynia Górna: Kudziełkowa Edyta, Szczyrba Franciszek, Szokałowa Adela.
 - Karwina-I-Frysztat: Gil Ludwik, Twardzikowa Maria.
 - Dąbrowa : Malik Józef, Dziduch Rozalia.
 - Karwina-Granice: Graca Rudolf, Kroczkowa Anna.
 - Sucha Dolna: inż. Folwarczny Gustaw, Kubicowa Hermina.
 - Orłowa Łazy : Bolkowa Eugenia, Gnida Karol.
 - Karwina VI-Stalingrad: Pawlas Bernhard, Dostalowa Anna
 - Wierzniowice: Cyroń Józef.
 - Karwina -III/Darków: Gąsior Karol, Brecherowa Stefania.
 - Karwina-Nowy Jork: Buchta Józef, Dźwigoniowa Maria.
 - Marklowice Dolne: Kolkowa Zofia, Stolarz Antoni.
 - Pietwałd : Pawlica Franciszek, Macurowa Maria.
 - Karwina-Stare Miasto: Kuchejdowa Emilia, Kondziołka Ferdynand.
 - Stonawa: Ryba Antoni /st./
 - Sucha Dolna: Kołdrowa Emilia.

Skład nowego Zarządu Powiatowego w Karwinie.

Na V konferencji Powiatowej został wybrany nowy przewodniczący ZP PZKO Jan Pribula ze Stonawy, członek ZG PZKO ze względu na rezygnację dotychczasowego przewodniczącego Ernesta Sembola, któremu pełnienie funkcji poselskiej uniemożliwiło wykonywanie zadań przewodniczącego ZP PZKO. Członkami ZP PZKO zostali wybrani:

1. Badura Jan..... ur.14.11.1897 - Karwina II
2. inż. Bijok Adolf..... 18. 3.1926 - Dąbrowa
3. dr. Chwajoch Ludwik... 17. 2.1914 - Lutynia Górna
4. Czaja Edward 4. 6.1924 - Sucha Górna
5. Fierla Eugeniusz 6. 1.1910 - Orłowa II-Łazy
6. Gąsior Karol 31. 7.1913 - Karwina I-Miasto
7. Galocz Józef 2.12.1923 - Karwina II-Kopaln.
8. Krucina Jan 14.10.1928r - Karwina III-Darków
9. Kudziełka Alojzy 25. 2.1917 - Lutynia Górna
10. Kwiczala Franciszek.. 10.10.1909 - Karwina II-Solca
11. Kladosch Zdeniek 7. 4.1931 - Orłowa II-Łazy
12. Liszok Bolesław..... 11. 6.1920 - Karwina II-Kopaln.
13. Maroszczyk Alojzy.... 12. 9.1911 - Rychwałd
14. Molinek Wanda 21. 3.1934 - Karwina I-Miasto
15. Niezgoda Karol - 1905 - Karwina II-Kopaln.
16. Pribula Jan 2. 7.1912 - Stonawa -przewodn./
17. Pinkasowa Anna 23. 5.1911 - Karwina II-Kopaln.
18. Rucka Maria 31.10.1919 - Karwina II-Kopaln.
19. Sembol Ernest 27. 7.1920 - Karwina II-Kopaln.
20. Sembol Wilhelm 5. 7.1918 - Karwina III-Darków
21. Suchanek Rudolf 18. 6.1900 - Sucha Górna
22. inż. Sikora Jan 12. 9.1931 - Karwina V-Raj
23. Stolarz Antoni..... 23. 4.1930 - Marklowice
24. Szmaja Henryk..... 7. 5.1926 - Bogumin II/sekr.ZP/
25. Schmidt Wilhelm 4. 5.1915 - Karwina VI-Stalin-
26. Trzaskalik Henryk.... 13. 7.1900 - Sucha Górna
27. Toszek Jan..... 5.12.1904 - Orłowa II-Łazy
28. Wróbel Władysław.... 10.6.1910r - Orłowa I
29. Wacławik Stanisław... 18. 8.1929 - Lutynia Dolna
30. Zoniowa Helena 21. 4.1914 - Łąki n/Olzą/prac.ZP
31. Szostek Robert..... 7. 6.1912 - Karwina VI-Stalin-
32. Żyła Eugeniusz 3. 2.1899 - Pietwałd.

Zmiana lokalu sekretariatu ZP PZKO Karwina.

W połowie grudnia 1956r. musiał sekretariat opuścić dotychczasowe lokale w "zameczku" w parku Zdenka Nejedlého w Karwinie na skutek szkód górniczych i przenieść się do drewnianego budynku byłej dyrekcji OKD w Karwinie II -przy ulicy Czechosłowackiej Armii - naprzeciw sklepu z obuwem.

V Konferencja Powiatowa PZKO powiatu bogumińskiego.

A k c j a o g ó l n o z w i ą z k o w a .
=====

Bal Zarządu Głównego PZKO.

Odbył się w sobotę, dnia 28 stycznia 1956r. we wszystkich lokalach hotelu "Piast" w Cz.Cieszynie. Program artystyczny wykonali najlepsze zespoły śpiewacze, czołowe zespoły taneczne. Była doborowa orkiestra. Była to tylko "akcja dla zaproszonych" na wykupione w przedsiębiorstwie bilety wstępu z zarezerwowanymi miejscami przy stolikach w celu uniknięcia natłoku.

Wieczór Pieśni i Tańca w Karwinie. /3/

Zorganizował go ZG PZKO dnia 27 maja 1956r. w Domu Oświaty w Karwinie II. Jakoś nie dopisała propaganda, stąd mało ludzi było na widowni. Program artystyczny wykonali: chór męski z Bogumina /dyryg. Brunon Rygiel/ i chór męski "Echo" z Karwiny II, chór mieszany z Łazów, Karwiny Solcy i Skrzeczonia, chór żeński z Nydku /w strojach śląskich/, zespół taneczny z Olbrachcic oraz małe zespoły wokalne. Poza tym były recytacje ob. Serwatkowej i występ kwartetu smyczkowego /Sochor, Rygiel, Winkler, Fierla F./ Całość programu łączył słowem Jan Krucina.

"Od melodii do melodii".

Taki tytuł nosiła impreza zorganizowana w sobotę, dnia 16 czerwca 1956r. w Domu Robotniczym w Trzyńcu, w niedzielę, dnia 17 czerwca w Domu Oświaty w Karwinie II, oraz w poniedziałek, dnia 18 czerwca 1956r. w sali hotelu - "Piast" w Cz.Cieszynie. Wykonawcami programu byli artyści z Polski a to : Eugenia Gwóźdździńska -sopranistka kolatorowa opery bytomskiej /wykonała arie dzwonkową z opery Leo Deliby i walczyka Straussowskiego z opery "Nietoperz"/, Zbigniew Platt, -tenorysta opery bytomskiej /wykonał trudną arie - "Czy ty mnie kochasz?"/ oraz 48-osobowa Filharmonia Górnicza z Zabrze pod kierownictwem Emila Gielnika. Zapowiadał Jerzy Hutka.

W programie były utwory Moniuszki, Segietyńskiego, Dworzaka, Chaczaturiana, Szostakiewicza, Straussa, Procha, Leo Deliby i in. w wykonaniu całego zespołu lub solistów.

/4/

Zespół Satyryczny "W A G A B U N D A"

Po występach w Pradze, Bernie i na Słowacji zawitał na nasz teren zespół satyryczny z Krakowa pod nazwą - "WAGABUNDA" z udziałem znakomitych komików, satyryków jak: Koterbska, Wysocka, Szpalski, Osęka, Pawłowski, Michnikowski i dalszych humorystów. Występy tego zespołu odbyły się we:

Piątek, dnia 22 czerwca 1956	w Trzyńcu/Dom Robot.	19g
Sobota, " 23 " "	Cz.Cieszyn/Sala Piasta,	17j
Wtorek, " 26 " "	w Karwinie/Dom Oświaty-	19g
Czwartek, " 28 " "	w Boguminie/sala Osvěty-	19g

Poza tym odbył się występ tego zespołu w Państwowym Teatrze im. Zd. Nejedlého w Ostrawie w poniedziałek, dnia 25 czerwca 1956 o 17 i 20 godz.-

/5/

Zebranie aktywistów związkowych.

W sobotę, dnia 29 września 1956r. zorganizował Zarząd Główny na zagajenie tradycyjnego Miesiąca Oświaty, Książki i Prasy wspólne zebranie wszystkich czołowych działaczy związku w sali hotelu "Piast" w Cz. Cieszynie. Celem zebrania było dokonanie analizy dotychczasowych wyników działalności związkowej oraz wytyczenie zadań w ramach przygotowań do 10-letniego jubileuszu związku. W zebraniu wzięli udział członkowie Zarządu Głównego, zarządów powiatowych oraz po 2 przedstawiciele wszystkich Kół PZKO. - W zebraniu wzięli udział również kierownik czołówki imienia PZKO na kopalni "Pokój" w Karwinie Józef Wawrzyczek oraz generalny sekretarz Ukraińskiego Związku Pracujących Jan Minczić.

Zebranie zagaik przewodniczący ZG PZKO Józef Mrózek. O ideologicznych wytycznych i zadaniach organizacji w roku jubileuszowym mówił sekretarz Eugeniusz Suchanek. - Niestety, dyskusja nie była zbyt bogata, - co było wynikiem raczej pewnej stagnacji i zubożenia. Podsumowanie dyskusji dokonał sekretarz ZG PZKO Bogumił Goj.

W drugiej części programu odegrał zespół Sceny Polskiej sztukę Lucjana Rydla pt. "Zaczarowane koło". Po przedstawieniu odbyła się jeszcze serdeczna pogadanka z członkami czołówki imienia PZKO z kopalni "Pokój".

- Zebranie to stanowiło rozpoczęcie "Roku Jubileuszowego PZKO".

/6/

Centralny Kurs Świetlicowy.

Centralny Kurs Świetlicowy zorganizowany został w miesiącach wakacyjnych, tym razem w budynku Internatu Pracowników Budownictwa w Oldrzychowicach. Trwał on 2 tygodnie - a skupiał uczestników ze wszystkich działów pracy artystycznej - w terenie. Bogaty też był program zajęć poszczególnych działów, jak to widoczne jest z poniższego zestawienia najważniejszych zagadnień problemowych:

Dział I /światlicowy ogólny/:
Świetlice dla dzieci i młodzieży, Gry i zabawy świetlicowe, Literatura polska, śląska i światowa, Doksztalcenie i praca z książką, Pieśń i taniec świetlicy, Urozmaicenie pracy świetlicowej, Papieroplastyka, Zdobnictwo, Urządzenie świetlicy, Praktyczne ćwiczenia małych form, Wieczorki dyskusyjne i zgadywanki.

Dział II /śpiewaczo-muzyczny/:

Formy muzyczne, Zasady dyrygowania, Nauka harmonii, Emisja głosowa, Historia muzyki, Intonacja, Małe zespoły muzyczne. Wykładowcami byli: Jan Gawlas, Emanuel Guziur, Eugeniusz Fierla, Józef Firla, Brunon Rygiel, Józef Stebel i inni.

Dział III /teatralny/:

Charakteryzacja, Praca reżysera, Dobór repertuaru, Opracowanie sztuki scenicznej, Dekoracja sceniczna, Kostiumologia, Opracowanie sytuacji scenicznej, Podteksty itd. -

Dział IV /taneczny/:

Ludoznawstwo i tańce ludowe, Odtwarzanie tańców z opisów, Sztuka ludowa i twórczość ludowa, Tańce polskie, Tańce śląskie itd.

Ciekawe były wspólne wieczory świetlicowe, niektóre

,/.

tematyczne /np. Śląsk w walce i pieśni/ - w Kole PZKO - Oldrzychowice, Młodość i miłość itd. oraz bardzo urozmaicony i wesoły wieczór pożegnalny. /7/

Aktyw reżyserów zespołów teatralnych.

We wtorek, dnia 19 czerwca 1956r. odbyło się wspólne zebranie wszystkich reżyserów zespołów teatralnych w Czeskiej Cieszynie. Zebranie prowadził instruktor działu teatralnego Konstanty Krzystek. Przemówienie okolicznościowe wygłosił sekretarz ZG PZKO Eugeniusz Suchanek, po czym kierownik aktywu teatralnego zaznajomił zebranych z wynikami konkursu zespołów teatralnych rozpoczętego w 1955r. a zakończonego w roku 1956. Zwycięzcami tego konkursu zostały zespoły:

Kategoria I /Zespoły bardzo aktywne z wysokim poziomem artystycznym/:

- 1 miejsce: PZKO Skrzeczoń "Świt" - sztuka J.Gow. i Ar.d'Urser "Korzenie sięgają głębiej".
Reżyser: Konstanty Krzystek.
- 2 miejsce: PZKO Trzyniec I - sztuka Gabrieli Zapolskiej - "Żabusia".
Reżyser: Zofia Kowalczyk.
- 3 miejsce: PZKO Orłowa I - Stefan Żeromski "Grzech",
Reżyser: Wanda Serwatka i Władysław Wróbel.

Kategoria II /Zespoły aktywne o dobrym poziomie artystycznym/:

- 1 miejsce : PZKO Nawsie - Długosz i Maszewski "Nieżyły interes", reżyseria Jan Pyszek.
- 2 miejsce : PZKO Łomna Dolna: Andersen Nexø, "Ludzie z Dąbgardu", reżyseria Anna Sedlaczek.
- 3 miejsce : PZKO Grodziszcz: Maria Czanerle "Pajęczyna",
reżyser Józef Franek.

Kategoria III /Zespoły pracujące systematycznie o wyrównanym poziomie artyst.:/:

- 1 miejsce : PZKO Nydek - Michał Bałucki "Emancypowane",
- reżyser Aniela Kupiec.
- 2 miejsce : PZKO Karwina-Granice - K.Krumłowski "Przewodnik tatrzański", reżyser Rudolf Kopp.
- 3 miejsce : PZKO Sucha Górna: Adam Wawrosz "Dobro choroba",
reżyser Fryderyk Kończyna.

Zespoły, które umieściły się na pierwszych miejscach w swych kategoriach otrzymały przechodnie proporce, dalsze dyplomy uznania. Oprócz tego wszystkie zwycięskie zespoły otrzymały jako nagrodę rzeczową reflektory sceniczne. /8/

Konkurs na plakat propagandowy PZKO.

* W związku z przygotowaniem do 10-lecia związku ZG PZKO ogłosił konkurs na plakat propagandowy z tej okazji z terminem oddawania prac do 30 września 1956r. z 3 nagrodami w wysokości: I 500 Kčs, II 300 Kčs, III 200 Kčs. ./.

Na konkurs nadesłało prace: 9 autorów.-
Jury ogłosiło następujący wynik konkursu:
Pierwszą nagrodę w sumie 700 Kłos otrzymał Władysław -
Cejnar, dwa wyróżnienia po 150 Kłos zostały przyznane :
J.Morawcowi z Żukowa.

/9/

Konkurs recytatorski.

Został on ogłoszony przez ZG PZKO w biuletynie -
"Nasza Praca" z 6 czerwca 1956r. z terminem zgłoszeń do
10 września 1956r.- Eliminacje powiatowe odbyły się w m-cu
październiku 1956r. a centralne w listopadzie 1956r.

Eliminacje te odbyły się pod hasłem "Aktywiści świetli-
cowi witają 10-lecie PZKO". Ostatecznymi zwycięzcami tego
konkursu zostali:

Kategoria I : 1. Anna Cimała /Koncert Jankiela/
2. Danuta Klimsza /Lilie/
3. Krystyna Gwóźdź /Przed sądem/

Kategoria II: 1. Ewa Kozieł /Fragment sceny ze "Snu nocy
letniej:/
2. Władysław Kopp /Reduta Ordon/
3. Olga Bagier /Lilia/

Kategoria III: 1. Wanda Molin /Ballada o Powsinodze/
2. Wanda Serwatka /Kwiaty polskie/
3. Irena Wolny - /Do M.../.

/10/

Konkurs Czytelniczy.

W konkursie ogłoszonym w roku 1956 wzięło udział ogółem
331 uczestników, z tego w I stopniu 206, w drugim - 111,
a w trzecim 14 uczestników. Pogadanki czytelnicze odbędą
się dopiero w lutym i kwietniu roku 1957.

Na konkurs czytelniczy 1956/57r.wytypowano następujące
książki: Honoré Balzac - "Ojciec Goriot", I.S.Turgeniew -
"Zapiski myśliwego", Maria Majerowa "Najpiękniejszy świat",
Gustaw Morcinek "Wskrzeszenie Herminy", Juliusz Słowacki -
"Balladyna, Eliza Orzeszkowa "Cham", Karol Bunsch - "Psie
Pole", i Kornel Makuszyński "Awantura o Basię".

/11/

Odprawa bibliotekarzy.

We czwartek, dnia 29 listopada 1956r. odbyła się cen-
tralna odprawa bibliotekarzy i aktywistów pracy z książką,
w salce posiedzeń hotelu "Piast".

Na wstępie Wanda Łyskówna, aktorka Sceny Polskiej zarecy-
towała wiersz Juliusza Słowackiego "Testament mój".-
Potem dr.Józef Macura mówił o różnorodnych formach pracy
z książką w terenie. Poza tym w dyskusji wypowiedzieli
swoje uwagi - Józef Stebel /kierownik komisji doradczej
przy księgarni PZKO/, Jan Krucina i inni. Omawiano również
bardzo szeroko Konkurs Czytelniczy 1956/57.

W drugiej części odprawy nastąpiło rozlosowanie kuponów
tegorocznego "Kiermaszu Książkowego" przeprowadzonego
w ramach Miesiąca Oświaty, Książki i Prasy.
- W bębnie znalazło się ponad 7 i pół tysiąca kuponów.
Rozlosowanie przeprowadziła Urszula Macurzanka, wyciągając
z bębna numery wygrywających kuponów.

Na tym zakończono zebranie prowadzone przez instruktora
ZG PZKO dr.Tadeusza Siwka.

/12/

III Konkurs Literacki SLA - PZKO.

Konkurs ten został ogłoszony już w dniu 21 lipca 1955r. a termin nadsyłania prac wyznaczony został na dzień - 31 sierpnia 1956r. Na podstawie uchwały prezydium ZG PZKO termin ten został przedłużony o dalszy rok, czyli do dnia 31 sierpnia 1957r. wraz z jego nazwą ustaloną na "Jubileuszowy Konkurs Literacki PZKO 1957r." z okazji 10-lecia Związku.

/13/

Rozgrywki szachowe o tytuł "Najlepszy szachista PZKO".

W ramach pracy świetlicowej został przez ZG PZKO zorganizowany również konkurs szachowy. Rozgrywki wstępne 28 - uczestników odbyto w 6 grupach po 4 osoby, rozgrywki półfinałowe 1-2 uczestników w 3 grupach i do rozgrywek finałowych zakwalifikowało się 6 uczestników.

Wiek uczestników miał wielką rozpiętość: najmłodszym szachistą był 19-letni Gorzałka z Gnojnika /nie wszedł dopiero do finału/, najstarszym ob. Kolasa, emerytowany 60-letni górnik z Orłowej. Rozgrywki odbywały się zawsze w niedziele przed południem w salce PZKO w hotelu "Piast" w okresie od 10 marca do 10 czerwca 1956r. Gospodarzem tych spotkań była pracowniczka ZG PZKO p. Macurowa.

Finaliści uszeregowali się następująco:

1. Karol Mrózek, Koło PZKO Cz.Cieszyn-Sibica z tytułem - "Najlepszy szachista PZKO".
2. Mgr. Józef Kluz, Koło PZKO Bystrzyca.
3. Ferdynand Olszar, Koło PZKO Błędowice Dolne.
4. Wiesław Maroszczyk, Koło PZKO Rychwałd.
5. Roman Pawłowski, Koło PZKO Bogumin.
6. Karol Turoń, Koło PZKO Bystrzyca.

Wręczenie dyplomów i nagród przeprowadzono w niedzielę, dnia 24 czerwca 1956r. w obecności sekretarzy ZG PZKO - Bogumiła Goja i Eugeniusza Suchanka.

/14/

Wycieczka do Związku Radzieckiego.

W sobotę, dnia 14 lipca 1956r. wyjechała wraz z wycieczką organizowaną przez Cedok delegacja 3 przedstawicieli PZKO na 12-dniową wycieczkę do Związku Radzieckiego.- Byli to : Józef Mrózek ze Stonawy, przewodniczący ZG PZKO, Karol Kajzar, przewodniczący JSR w Kojkowicach, członek ZP PZKO w Cz.Cieszynie oraz Antoni - Strzybny, agronom JSR w Szonychlu, członek ZP PZKO w Boguminie. Wycieczka zwiedziła: Kijów, Moskwę i szereg dalszych miast Kraju Rad. Zwiedziła również Wszechświatową Wystawę Rolniczą w Moskwie.

Był to pierwszy w historii naszego związku wyjazd do Kraju Rad.

/15/

Czołówka górnicza imienia PZKO.

Wspomniana już czołówka górnicza imienia PZKO na kopalni "Pokój" w Karwinie utworzona została w dniu 1 kwietnia 1956r. w odcinku inż. Bartulca. Jej przodowym został Józef Wawrzyczek ze Stonawy. Już w kwietniu 1956r. czołówka ta jako jedyny kolektyw dotrzymała normatyw, pozostawiając w tyle czołówkę Rudolfa Buławy, również ze Stonawy, odznaczonego Orderem Republiki, tak samo członka PZKO.

Dnia 16 września 1956r. na naradę produkcyjną pracowników tej czołówki przybyli przedstawiciele ZG PZKO, a mianowicie członkowie prezydium. Po wzajemnym zapoznaniu się i powitaniu przez inż. A. Bartulca przemówił przewodniczący ZG PZKO Józef Mrózek dziękując członkom czołówki za sumienną i ofiarną pracę, stawiając ją zarazem jako świetny przykład międzynarodowej solidarności i braterstwa, ponieważ w czołówce tej pracują nie tylko Polacy, ale również Czesi, Słowacy a nawet Węgrzy. W imieniu czołówki przyrzekł jej przodowy Józef Wawrzyczek, że będą starali się zdobyć zwycięstwo we współzawodnictwie między ich kolektywem a czołówką prowadzoną przez Rudolfa Buławę. Członkom czołówki wręczyli przedstawiciele ZG PZKO wartościowe książki jako upominki.

Przodówka górnicza im. PZKO na kopalni "Pokój" w Karwinie godnie reprezentowała nasz związek. Swój całoroczny plan przebicia 775 metrów przekopu wykonała w dniu 10. XII. 1956r./poniedziałek/. W poprzednim miesiącu, listopadzie, wykonała normę w 119%. Trzeba zaznaczyć, że mniej więcej w tym samym czasie, co czołówka im. PZKO wykonała również swój plan roczny czołówka Rudolfa Buławy.

/16/

A k c j e Z a r z ą d ó w P o w i a t o w y c h .

a/ Powiat bogumiński.

Odsłonięcie tablicy pamiątkowej.

Staraniem Zarządu Powiatowego PZKO w Boguminie została w kwietniu 1956r. odsłonięta w budynku szkolnym w Boguminie tablica pamiątkowa dla uczczenia ofiar faszyzmu z szeregów nauczycieli i wychowanków szkoły, którzy zginęli z rąk hitlerowskich oprawców. Tablica zawiera następujące nazwiska: Bystron J., Chromik O., Szuścik J., Brzeźniak F., Błaszczak G., Grzybowski S., Podeszwa E., Sarganek W., Smełty A. W czasie uroczystości wartę honorową zaciągnęli uczniowie szkoły i członkowie Koła PZKO. Uroczystość zagaikł prezes ZP PZKO Franciszek Podeszwa, przemówienie okolicznościowe wygłosił kierownik szkoły Alfred Kocur, zarazem sekretarz ZP PZKO w powiecie bogumińskim.

/17/

Wystawa ogrodniczo-sadownicza.

W miesiącu październiku 1956r. zorganizowano staraniem ZP PZKO w Boguminie w lokalu sekretariatu pierwszą tego rodzaju wystawę sadowniczo-ogrodniczą. Udała się dobrze, okazy były ładnie dobrane, również cała oprawa wystawy była ujęta estetycznie i pomysłowo. Wystawiano również plody rolne.

/18/

Wieczór pieśni i tańca w Boguminie.

W listopadzie 1956r., już w ramach "Roku Jubileuszowego" zorganizował ZP PZKO w Boguminie udany "Wieczór pieśni i tańca" z udziałem znanych zespołów i solistów. Program wykonali: gawędziarz Maciej z "Gorola", połączone chóry męskie /ZP i Orłowa/, piosenkarz i akordeonista - Tadeusz Błanik, chór mieszany Skrzeczon, chór PZKO Zabłocie i PZKO Stary Bogumin, taniec cyganek PZKO Skrzeczon i solowy mazur, 13-osobowy chór żeński Koła PZKO Bogumin./19/

b/ Powiat c z e s k o c i e s z y ń s k i :

Kurs taneczny.

Zarząd Powiatowy PZKO w Cz.Cieszynie zorganizował kurs taneczny dla członków, instruktorów i kierowników zespołów tanecznych z powiatu czeskocieszyńskiego.- Pierwsza próba odbyła się dnia 5 stycznia 1956r. w sali gimnastycznej polskiej jedenastolatki w Cz.Cieszynie. Zgłoszonych było 30 uczestników z 12 Kół. Cały kurs przewidziany był na 30 godzin, co odpowiadało 8 lekcjom po 2,5 godziny. Zajęcia odbywały się we wtorki i czwartki pod kierownictwem fachowej siły. /20/

Konkurs dekoracji świetlic.

W czwartym kwartale 1955r. ZP PZKO w powiecie czeskocieszyńskim ogłosił konkurs na dekorację świetlic, w którym miały brać udział wszystkie Koła posiadające własne lokale świetlicowe. Komisja sędziowska odwiedziła te lokale w dniach 11 i 13 stycznia 1956r. łącznie 18 lokali. Komisja podzieliła je na trzy grupy w zależności od stanu dekoracji i ogólnego estetycznego wyglądu.

Grupa pierwsza: - lokale dobrze przygotowane do konkursu, zawierające elementy dekoracji aktualnej, odpowiadające warunkom konkursu. W tej grupie przyznano : I nagrodę Kołu PZKO Błędowice Dolne, II nagrodę Kołu PZKO Gródek i III nagrodę Kołu PZKO Trzecieź.

Grupa druga : - lokale niedostatecznie przygotowane z bardzo słabymi osiągnięciami dekoracyjnymi. Do tej grupy zaliczono Koła PZKO Jabłonków, Kocobędz, Grodziszcz i Trzanowice.-Nagród w tej grupie nie przyznano.-

Grupa trzecia:- reszta lokali świetlicowych Kół.

Nagrody dla pierwszych trzech wyróżnionych Kół w postaci wartościowych nagród rzeczowych zostały wręczone na Powiatowej Konferencji dnia 12 lutego 1956r.- /21/

Drugi rocznik Konkursu Czytelniczego.

W powiecie czeskocieszyńskim było w pierwszym roczniku Konkursu Czytelniczego zgłoszonych 126 uczestników z 18 Kół. Do drugiego rocznika zgłosiło się okragło 270 czytelników. Najwięcej było zgłoszonych z gmin: Cz.Cieszyn /32/, Grodziszcz /25/, Ropica /17/, Błędowice Dolne /16/, Jabłonków /16/, Łomna Dolna i Smółkowice /po 14/.

Wieczory dyskusyjne odbyły się w miejscowościach: Cierlicko Górne /18.3./, Mistrzowice /21.3./, Trzyniec I /22.3./, Jabłonków /25.3./, Trzyniec-Żyźbice /27.3./, Grodziszcz - /8.4./ Błędowice Dolne /19.4./, Bystrzyca /27.4./, Łomna Dolna-Kamienite /29.4.1956r./

Wszystkie te akcje były organizowane również w ogólnopolskiej akcji popularyzacji książki i czytelnictwa pt. "Miesiąc Książki". /22/

Wyjazd do Polski.

Na zaproszenie Zarządu Głównego Związku Górników w Katowicach /Stalinogrodzie/ wyjechał na kilka występów w polowie maja 1956r. do Polski Powiatowy Zespół Tańca przy ZP PZKO w Cz.Cieszynie wraz z solistami /Wrąnkową i Błaniakiem/ ./.

trzem żeńskim z Lesznej Dolnej oraz popularnym gawędziarzem Maciejem z "Gorola" /Cieniciała Ludwik z Trzyńca V/, jako stałymi towarzyszami.

Zespół ten dał trzy całonocne spektakle w Górniczych Domach Kultury kopalni "Ziemowit" w Łędzinach, kopalni "Karol" w Orzegowie i kopalni "Walenty-Wawel" w Rudzie Śląskiej przy wypełnionej zawsze po brzegi sali. /W Łędzinach było ponad 2 000 osób/.

/23/

Święto Góralskie.

Tradycyjne już "Święto Góralskie" odbyło się w Jabłonkowie w niedzielę, dnia 19 sierpnia 1956r. po południu. Pomimo bardzo niepewnej pogody przybyły na miejsce tłumy publiczności. Zagaik uroczystość jak zwykle popularny - "Jura spod grónia" /Władysław Niedoba/, potem przemawiał przewodniczący MRN w Jabłonkowie ob. Smyček, za ZG PZKO - tow. Józef Macura, za Pow. Kom. Frontu Narodowego František Němec.

Program artystyczny odbył się już niestety w deszczu, na mokres i śliskiej scenie. Występował "Gorol" i Powiatowy Zespół Tańca przy ZP PZKO /wykonał trzecią część swego nowego widowiska/, zespół czeski z Frensztat pod Radhoszczem z cymbałami - pod baldachimem /Křupalová valašská družina/, zespół słowacki, a z Polski Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Cieszyńskiej oraz zespoły regionalne z Wisły.

Pomimo niepogody impreza się udała.

/24/

Estradowy Zespół z Orzegowa.

W ramach rewanżu za występ naszych zespołów w Polsce gościł na naszym terenie w dniach od 10 do 12 listopada 1956r. "Estradowy Zespół Kopalni Karol z Orzegowa", składający się z 30-osobowej orkiestry akordeonowej, tercetu żeńskiego, kwartetu męskiego, zespołu tanecznego i solistów /śpiew, muzyka, humor/ - razem około 50 osób.

Swój całonocny program estradowy wykonał ten zespół:

- 1/w sobotę, dnia 10 listopada 1956 w sali Domu Robotniczego
- w Trzyńcu,
- 2/w niedzielę, dnia 11 listopada 1956 w lokalach "Czytelnia"
- w Jabłonkowie,
- 3/w poniedziałek, dnia 12 listopada 1956 w sali hotelu
- "Piaś" w Cz. Cieszylinie.

Bogato urozmaicony program był wszędzie serdecznie przyjęty.

/25/

c/ Powiat karwiński.

Konkurs fotograficzny.

W październiku 1955r. Zarząd Powiatowy PZKO w Karwinie ogłosił konkurs fotograficzny. Na konkurs ten nadeszło 6 autorów razem 196 prac. Jury konkursowe rozpatrzyło je i postanowiło nie przyznać pierwszej nagrody ze względu na wyrównany poziom zdjęć.

./.

Przyznano natomiast 2 równorzędne nagrody /po 250 Kłos/ które otrzymali: Andrzej Salomon z Karwiny i Karol Piegza z Jabłonkowa. Dwie równorzędne trzecie nagrody /po 150 Kłos/ które otrzymali: Machej Władysław z Ostrawy I oraz Fryderyk Węglorz z Łąk nad Olzą. Dwa wyróżnienia /po 100 Kłos/ które otrzymali: J. Krzan z Karwiny II i Kółko fotoamatorów z Karwiny VI-Stalingradu.

Jury konkursowe pracowało w składzie: przewodniczący prof. Gustaw Fierla, Edward Czaja, Henryk Szmeja i jako protokolantka Jadwiga Świerczkowska. Zgodnie z regulaminem komisja podzieliła nadesłane prace na 2 grupy:

Grupa I - prace związane z tematyką związkową: godła - "Lipa" "Karat" oraz "Narcyz".

Grupa II - prace z działu fotografii kraju ojczystego: godła "Student", "Kolektyw", "Gron".

Drugie nagrody przyznano godłom: "Lipa"/Salomon/i "Gron"/Piegza/, trzecie nagrody godłom: "Student"/Machej/i "Karat"/Węglorz/. Wyróżnienia zaś przyznano godłom: - "Kolektyw"/Kółko fotogr. Koła PZKO Karwina 6/ i "Narcyz"/Jan Krzan/.

Nagrody wręczono na V Konferencji Powiatowej w dniu 4 marca 1956r.

/26/

III Festiwal Powiatowy PZKO w Karwinie.

Odbył się on w niedzielę, dnia 1 lipca 1956r. w Parku Kultury i Wypoczynku im. Zd. Nejedlego w Karwinie. Zgromadził ponad 3 000 osób. W programie wystąpiły połączone chóry męskie, mieszane i żeńskie powiatu karwińskiego, zespoły taneczne Koła PZKO Łazy i Łąki, połączone chóry męskie Orłowa-Bogumin, chór żeński Sucha Górna, gawędziarz "Maciej" z "Gorola" oraz z półgodzinnym programem Zespół Pieśni i Tańca "Górnik". Po programie artystycznym nastąpiła zabawa towarzyska.

Zainaugurowany na tym Festiwalu konkurs o "proponiec przechodni Festiwalu" zdobyły połączone chóry męskie - Orłowa-Bogumin.

/27/

Wycieczka do Polski.

Zarząd Powiatowy w Karwinie urządził w dniu 3 lipca 1956r. autobusową wycieczkę dla członków i aktywistów do Polski.

Zwiedzono obóz koncentracyjny w Oświęcimiu i Brzezince, Kraków /wystawa dzieł Wita Stwosza i pamiątki Wawelu/.

Uczestnicy wycieczki spotkali się w Krakowie z Janem Kiszą, pochodzącym z Łazów - długoletnim pracownikiem śpiewaczem na naszym terenie, popularnym dyrygentem; np. Chóru TNP i kompozytorem /wiązańki pieśni śląskich/.

/28/

Ogniska Pokoju.

Na zagajenie "Roku Jubileuszowego PZKO", odbyły się w dniu 30 września 1956r. w 18 gminach uroczyste ogniska, symbolizujące jedność, przyjaźń i radość z nadchodzącego jubileuszu związkowego. Na ich program złożyły się krótkie uroczyste przemówienia, pieśni i tańce, gawędy i różne skecze czy scenki humorystyczne. Odczytano również na nich odezwę ZP do członków z okazji 10-lecia PZKO.

./.

Najwięcej uczestników tych ognisk zanotowano w gminach: Stonawa /ok.400 osób/, Karwina-Solca /ok.300 osób/, Sucha Górna /ok.300 osób/, Karwina I-Miasto /Frysztat 250 osób/, Rychwałd /70 osób/ itd.

W ten sposób na terenie powiatu karwińskiego zainaugurowano uroczyste wspomniany rok jubileuszowy. W innych gminach, gdzie nie urządzono ognisk, odbyły się wieczory świetlicowe czy inne spotkania członkowskie.

/29/

Druga premiera "Górnika".

W dniu 20 października 1956r., już w ramach Roku Jubileuszowego odbyła się w sali Domu Oświaty w Karwinie II-Kopalnie premiera drugiego programu Powiatowego Zespołu Pieśni i Tańca "Górnika". Zespół wystąpił z całkowicie nowym programem i do tego w nowych pięknych strojach, jak kobiecych tak i męskich. Wspomnieć należy, że 6 kompletów strojów krakowskich dla zespołu tanecznego otrzymał "Górnika" jako dar bratniego zespołu "Górnika" z Zabrze w Polsce.

Z tym samym nowym programem występował potem "Górnika" jeszcze: w sali "Piast" dnia 4 listopada 1956r., w sali "Sokolowni" w Orłowej dnia 24 listopada 1956r., w Rychwałdzie dnia 25 listopada 1956r., w sali Domu PZKO w Stonawie dnia 2 grudnia 1956r. a poprzedniego dnia 1 grudnia 1956r. w Orłowej na zaproszenie Klubu Zakładowego kopalni Dąbrowa oraz w innych jeszcze miejscowościach.

/30/

Wieczorowe kursy.

- Zarząd Powiatowy PZKO w Karwinie organizował również różne kursy dla swych aktywistów i kierowników zespołów świetlicowych, np. wieczorowy kurs dekoracji i kostiumologii, kurs tańca, którego pierwsza próba odbyła się dnia 20 marca 1956r. w salce Domu Oświaty w Karwinie II, kurs charakteryzacji, którego pierwsza próba odbyła się dnia 8 kwietnia 1956r. o 8-ej godz. rano w salce Domu Oświaty w Karwinie II, a w którym wzięło udział 19 zgłoszonych. Wykładowcą na tym kursie był charakteryzator Těšínského divadla p. Fajerik.

/31/

C z y n n o ś ć z e s p o ł ó w przy ZG PZKO.

Walne Zebranie Sekcji Literacko-Artystycznej /SLA/

Dnia 29 maja 1956r. odbyło się w salce posiedzeń hotelu "Piast" w Cz. Cieszynie Walne Zebranie SLA, na którym zastanawiano się nad całokształtem pracy tej sekcji, a zwłaszcza zastanawiano się nad ulepszeniem tej pracy. Postanowiono podzielić wszystkich członków sekcji na trzy grupy odpowiadające trzem podstawowym dziedzinom twórczości a to: literackiej, malarskiej i muzycznej. Wybrani kierownicy tych trzech zespołów twórczych będą zwoływali swych członków na spotkania robocze. Całokształtem pracy SLA będzie kierować 5-osobowy zarząd sekcji w składzie:

- Paweł Kubisz przewodniczy SLA
- Władysław Pasz sekretarz SLA
- Józef Ondrusz kierownik zespołu literackiego
- Gustaw Fierla kierownik zespołu malarskiego
- Józef Firla kierownik zespołu muzycznego,

Na tym zebraniu była obecna delegacja ZG PZKO w osobach przewodn. Józefa Mrózka i innych członków prezydium.

7327

Szkolenie członków SLA.

W czasie od 30 lipca do 5 sierpnia 1956r. odbyło się w schronisku na Kozińcu w Oldrzychowicach szkolenie członków SLA, w czasie którego wygłoszono następujące zasadnicze referaty szkoleniowe:

Sekretarz ZG PZKO Bogumił G o j : "Zagadnienia - kulturalno-oświatowe w uchwałach tegorocznej ogólnopanstwowej Konferencji KPC".

Przewodniczący ZG PZKO Józef Mrózek: "Wrażenia z podróży do Związku Radzieckiego".

Paweł Kubisz: "Dzisiejsze problemy twórczości literackiej".

Poza tym omawiano tematy: "Tezy XX Zjazdu KPZR w dziedzinie literatury i sztuki", "Sprawy odwilżowe w Polsce", "Zjazd Pisarzy Czechosłowackich", "Literacka Czołówka Polskiej Partii Komunistycznej, jej dzieje i rehabilitacja".

Oprócz tego prof. Józef Niemiec mówił na temat literatury polskiej, prof. Józef Prymus o zdobyczach malarstwa artystycznego, Adolf Dygacz z Katowic /Stalinogrodu/, znany muzykolog i zbieracz pieśni ludowej na temat: - "Charakterystyczne cechy polskiego folkloru muzycznego, pieśni i tańców". Dalszymi wykładowcami byli również prof. Gustaw Fierla, Józef Stebel i inni.

W programach wieczorów świetlicowych wystąpił również z koncertem kwartet smyczkowy Pawła Kalety oraz w języku czeskim Jaroslav Rybenský z Pragi.

/33/

Wieczory literackie SLA.

Członkowie Sekcji Literacko-Artystycznej w dalszym ciągu wyjeżdżali do terenu, by brać udział w wieczorach literackich. Takie wieczory odbyły się między innymi w r. 1956 w miejscowościach:

Boconowice : w sali Domu Strażackiego. Udział brali: Gustaw Przeczek, Henryk Jasiczek, Wanda i Józef Pribulowie /największe powodzenie miały pieśni - "Szczyrbate ściernisko" i "Cicha woda"/. Poza autorecytacjami obecnych pisarzy odbyła się również pogadanka na tematy czytelnicze.

Końska : dnia 7 października 1956r. w ramach MOPK. Wzięli w niej udział: Paweł Kubisz /wygłosił referat na temat książki i czytelnictwa/, Gustaw Przeczek, Henryk Jasiczek, Józef Ondrusz, Wanda i Józef Pribulowie oraz Rudolf Żebrok. Była wystawa i sprzedaż książek.

Dąbrowa : dnia 21 października 1956r. Obecni byli: Paweł Kubisz, Józef Krzywoń, Józef Ondrusz, Anna Zawadzka oraz Wanda i Józef Pribulowie.

Bogumiń : dnia 28 października 1956r. w sali Domu Kultury CSD. Udział wzięli: Gustaw Przeczek, Józef Ondrusz, Anna Zawadzka, Józef Krzywoń oraz Wanda i Józef Pribulowie.

Mosty przy Jabłonkowie: dnia 8 grudnia 1956r. w ramach Walnego Zebrania przy obecności ponad 100 obecnych. Obecni byli: Paweł Kubisz, Henryk Jasiczek i Józef Ondrusz.

Wieczory dyskusyjne SLA.

Poza normalnymi wieczorami literackimi odbyły się również tzw. wieczory dyskusyjne SLA, na których prelegenci spoza SLA omawiali i oceniali twórczość rodzimych pisarzy. Takie wieczory odbyły się między innymi w miejscowościach:

Karwina II: w dniu 8 listopada 1956r. w lokalu - Biblioteki Powiatowej. W programie była prelekcja prof. Józefa Niemca, który omówił dorobek literacki na naszym terenie. Urozmaiceniem wieczoru były występy solistki "Górnika" Jadwigi Kałużanki oraz Wandy i Józefa Pribulów.

Cz.Cieszyn : dnia 19 listopada 1956r. w salce posiedzeń PZKO w hotelu "Piast" w Cz.Cieszynie. Referat na temat książki Henryka Jasiczka "Obuszkim ciosane" - wygłosił Ludwik Brożek. Koreferentem był mgr Jan Gołuch. Potem nastąpiła dyskusja.

Wieczór autorski Pawła Kubisza w Cieszyźnie.

W środę, dnia 24 października 1956r. odbył się w sali Domu Kultury w Cieszyźnie /Polska/ wieczór autorski Pawła Kubisza. W pierwszej części przedstawił on słuchaczom zarys działalności twórczej na polu literatury w okresie międzywojennym na naszym terenie, w drugiej zaś części odczytał kilka fragmentów swych najnowszych utworów.

/34/

Wystawa malarska Gustawa Fierli.

Z okazji 60 urodzin malarza-artysty Gustawa Fierli zorganizowała SLA wystawę retrospektywną jego twórczości malarskiej. Wystawa była otwarta od dnia 3 maja do dnia 8 maja 1956r. w sali hotelu "Piast". Gustaw Fierla jest jednym z najstarszych malarzy na naszym terenie, dlatego też wystawa - okrążyło 170 jego różnorodnych prac malarskich.

Otwarcia wystawy z ramienia ZG PZKO dokonał Henryk Jasiczek. O twórczości artystycznej jubilata mówił - Paweł Kubisz. Następnie prof. Gustaw Fierla podziękował za złożone mu gratulacje i słowa uznania dla jego pracy a swe przemówienie zakończył charakterystycznymi słowami: "Temu właśnie społeczeństwu i jego organizacjom PZKO i SLA zawdzięczam to, czym jestem - skromnym rzemieślnikiem barw."

Dla wyrobienia sobie lepszego obrazu o życiowej twórczości Jubilata spojrzemy na najważniejsze prace jego z różnych zakresów:

P e e j z a ż : "Widok Orłowej", "Koksownia w Łazach", "Stodoła w zimie", "Szyb Dąbrowa", "Brzozy na skraju lasu", "Gospodarstwo w Końskiej", "W orłowskim lesie", "Zima w lesie", "Hałda w Porębie", "Śnieg na Obrokach" i inne.

M a r t w a n a t u r a : "Czerwony imbryk", "Bukiet róż", "Jabłko i pudełko", "Biały imbryk", "Piwonie różowe w japońskiej wazie", "Czerwone czereśnie", "Kosaćce i piwonie" i inne.

./.

- P o r t r e t - najlepszym jest portret p.A.S.

Kompozycje figuralne : "Chcemy pokoju", "Górnicy",
"Szli se zbuje".

Tematyka pracy ludzkiej: "Bagier", "Wysypywanie
gruzu".

/35/

Teatrzyk Kukiełkowy "Bajka" w r.1956.

W roku 1956 zespół Teatrzyku Kukiełkowego "Bajka" przy ZG PZKO wystawił 3 premiery sztuk kukiełkowych. Były to:

- 1/ "O Stachu kłamczuchu" - Ferdynanda Króla,
- 2/ "O żaczku szkolaczku" - Marii Kownackiej,
- 3/ "Jak to dzieci małe domek budowały"- Ferd.Króla.

Oprócz tych trzech przedstawień premiowych odbył zespół 245 występów, które oglądało 22 694 dzieci i 2 602 osób dorosłych. Zespół składał się z 8 osób.

Chór Nauczycieli Polskich przy ZG PZKO.

Z inicjatywy Zarządu Głównego PZKO a głównie jego przewodniczącego Józefa Mrózka, zarazem inspektora szkolnego dla polskich szkół w powiecie czeskokocieszyńskim wznówiona została w kwietniu 1955r. praca chóru Nauczycieli Polskich, która miała nawiązać do pracy Chóru TNP w okresie międzywojennym i po wyzwoleniu aż do zakazu czynności TNP i jego sekcji chórowej. Zgłosiło się w szeregi śpiewacze tego chóru ponad 50 nauczycieli, w połowie dawnych śpiewaków chóru TNP. Dyrygenturę objął Karol Heczko /dyrygent zespołu "Gorol"/, jego zastępcą został Rudolf Wojnar /wieloletni dyrygent chóru "Echo" w Karwinie II/.

Pierwszy występ koncertowy z pełnym programem odbył się dnia 24 lutego 1955r. przed publiką złożoną z młodzieży polskiej jedenastolatki w Cz.Cieszynie. Była to, jakby można się wyrazić, "generalna próba" przed cyklem właściwych koncertów, które odbyły się w miejscowościach

Bystrzyca, w sobotę, dnia 25 lutego 1956r.,
Cz.Cieszynie w niedzielę, dnia 26 lutego 1956r.

- w sali hotelu "Piaś",

Bogumin - w sobotę, dnia 3 marca 1956r. w sali kina
- "Osvěta",

Karwina I-Miasto /Frysztat, dnia 10 marca 1956r.,
Sucha Górna, dnia 24 marca 1956r.,

Orłowa, w dniu 7 kwietnia 1956r.,

Koszaryska, dnia 13 maja 1956r.,

Skrzeczów, dnia 8 grudnia 1956r. i dalszych.

/36/

C z y n n o ś ć zespołów przy Zarządach Powiatowych
- P Z K O -

Wyjazd chóru bogumińskiego do Radlina.

Dnia 14 października 1956r. wyjechał Powiatowy Chór Męski przy ZP PZKO w Boguminie pod batutą Brunona Rygla do Polski z koncertami. Występował z całowieczorowym programem w Radlinie, Chałupkach i Wodzisławiu.-

Wszędzie był serdecznie przyjmowany i oklaskiwany.

/37/

Powiatowy Zespół Taneczny przy ZP PZKO w Cz.Cieszynie.

W sobotę, dnia 24 marca 1956r. w sali hotelu "Piast" odbyła się pierwsza premiera pierwszego całowieczorowego programu tego zespołu. Program ten obejmował tańce ludowe i narodowe w wykonaniu zespołu /polonez, mazur, oberek, kujawiak, tańce śląskie, tańce wałaskie, kozaczek, czardasz/, charakterystyczne w wykonaniu solistów i części zespołu /Kujawiaczek, Lajkonik, "Mamulczyn Janiczek"/. Solistami byli: Wanda Wronkova i Tadeusz Błanik oraz tercet żeński Koła PZKO Leszna Dolna. Słowo wstępne wygłosił dr. Józef Macura.

Dalsze występy tego zespołu cieszyły się wielkim zainteresowaniem. Odbyły się one :

- w niedzielę, dnia 8 kwietnia 1956r. w Domu Robotniczym w Olbrachcicach,
- w piątek, dnia 13 kwietnia 1956r. w Domu Robotniczym w Bystrzycy,
- w niedzielę, dnia 15 kwietnia 1956r. w Domu Oświaty w Karwinie II-Kopalnie,
- w środę, dnia 6 września 1956r. w ramach "Dnia Górnika" w Suchej Górnej.

Dalszy występ odbył się w ramach obchodu MOKP na wspólnej akcji Koła PZKO Hawierzów i Szumbark dnia 11 października 1956r. - "Wieczorze tańca i pieśni ludowej" w sali Bytostawu w Hawierzowie. Zespół wykonał swe popisowe punkty jak Lajkonik, "Mamulczyn Janiczek", kozaczek, czardasz.

/38/

W a ż n e i m p r e z y t e r e n o w e .

Premiera "Dobrej choroby" Adama Wawrosza.

Zaraz na początku nowego roku, dnia 1 stycznia 1956r. odbyła się na scenie Domu Robotniczego /Domu PZKO/ w Suchej Górnej nowa sztuka napisana przez znanego pisarza Adama Wawrosza pod tytułem: " D o b r o - c h o r o b a ". Jest to widowisko współczesne z życia górników karwińskich, napisane gwara śląską.-

Stąd też jak w czasie premiery, tak później przy powtarzaniu w innych miejscowościach Śląska sztuka ta była bardzo serdecznie przez publiczność przyjmowana i oklaskiwana.

/39/

Bystrzycki "Teatr Lalek"

Przy Kole PZKO w Bystrzycy powstał po kursie kukiełkowym na Kozubowej nowy teatrzyk kukiełkowy, który w wyniku konkursu ogłoszonego na świetlicy Koła, przyjął charakterystyczną nazwę " Uciecha ". Teatrzyk ten pracuje metodą "cień" a więc metodą odmienną od naszych istniejących zespołów kukiełkowych.

Zespół liczy 5 osób: Antoni Skrzybny /kierownik/, Strzybna, Heczkowa, Samlicka i prof. Samlicki. Już w roku 1955 wystąpił 3 razy w szkole i przedszkolu w Bystrzycy, 2 razy w Nawsiu, raz na Kamienitym, Koszarzyskach i Bystrzycy-Pasiekach.

./.

Wystawiał jako swój pierwszy program dwie sztuki inscenizacyjne pt. "Bajka o kotku" i "leniuch i sojka" oraz Skowrońskiej-Feldmanowej "O Marysi, która zwierzęta kochała". Program uzupełniano zwykle występami muzycznymi-wokalnymi w wykonaniu członków zespołu.

Zespół zbudował sobie własną łatwo przenośną scenkę i posiadał własne źródło prądu elektrycznego, który uniezależniał go od korzystania z publicznej sieci elektrycznej.

Teatrzyk ten chętnie wyjeżdżał do różnych miejscowości na całym Śląsku, był więc powszechnie znany i lubiany. Występował między innymi w roku 1956 w Szonychlu, Łakach, Stonawie itd.

/40/

Solecki zespół teatralny w Polsce.

W dniach 16 - 18 czerwca 1956r. gościł w Polsce zespół teatralny Koła PZKO w Karwinie II-Solcy, wystawiając sztukę "Korzenie sięgają głębiej" w miejscowościach Strumień, Ustroń i Jaworzno. Wszędzie był serdecznie witany i przyjmowany.-

/41/

Dzień Oszeldy w Nieborach.

Już po raz trzeci z rzędu odbyła się w Nieborach tradycyjna już impreza nazwana "Dniem Oszeldy", w niedzielę, dnia 29 lipca 1956r. na łące PGR. Barwny i liczny pochód wyszedł od budynku szkolnego. W programie artystycznym wystąpił poza zespołami nieborowskiego Koła PZKO i zespołu tanecznego ze Sibicy 46-osobowy regionalny zespół góralski Samopomocy Chłopskiej i Wiśły pod kierownictwem Adama Niedoby, wracający ze zlotu zespołów regionalnych w Strażnicy. Za swój występ, oprócz oklasków i kwiatów otrzymał jako upominek nieborowskiego Koła PZKO piękny telewizor. Przemówienie okolicznościowe wygłosił poeta Paweł Kubisz, omawiając znaczenie postaci Pawła Oszeldy.

/42/

Otwarcie parku Koła PZKO Karwina-Solca.

W niedzielę, dnia 29 lipca 1956r. odbyła się również uroczystość otwarcia nowego parku przy świetlicy Koła PZKO w Karwinie-Solcy, w wyniku wspólnego wysiłku członków tego Koła. Oczyszczono zaniedbane chodniki, usunięto chwasty z trawników, zainstalowano oświetlenie i reflektory, mikrofony i megafony, ustawiono podium dla orkiestry, urządzono kręgielnię itd.

Przemówienie okolicznościowe wygłosił przewodniczący Koła. Bawiono się potem wesoło pod sklepieniem olszowego gaju nad brzegiem szemrzącej Srebnianki.

/43/

"Złote niedole" w Stonawie.

W niedzielę, dnia 18 listopada 1956r. wystawił w sali Domu PZKO w Stonawie sztukę "Złote niedole" w podtytule "Hultajska trójka" w reżyserii Emilii Bubik Zespół Artystyczny Domu Kultury M-2 z Cieszyina. Sztuka była bardzo serdecznie przyjęta przez publiczność, która salę wypełniła po brzegi. Sztuka obfitowała w mnóstwo scen wesołych, humorystycznych, rozśmieszała do łez. Zespół ten rewizytował Stonawę za przedstawienie "Krakowiaków i górali" wystawiane przez zespół stonawski w Cieszyinie /Polska/.

/44/

Nowe Koła PZKO.

W roku 1956 powstały dalsze dwa nowe Koła PZKO, a to w miejscowościach:

Hawierzów III /byłe osiedle Szonów/, gdzie kontynuujące Walne Zebranie odbyło się dnia 2 lutego 1956r. przy obecności 52 członków z 73 zapisanych. Obecni byli oficjalni przedstawiciele władz miejscowych: przewodniczący MRN ob.Podoba, przedstawiciel KPC tow.Borovec, przedstawiciele organizacji społecznych oraz delegaci bratnich sąsiednich Kół PZKO. W programie artystycznym wystąpił chór /członkowie PZKO Szumbark i Hawierzów III/ oraz brygada kulturalna ZG PZKO z akordeonistą i piosenkarzem Tadeuszem Błanikiem.

Nawsie - Jasienie- pracujące na tej części gminy Nawsie, która nosi nazwę "Jasienie". Jest to nieliczne Koło, ale względy terenowe przemawiały za tym, aby tam powstała nowa jednostka organizacyjna naszego związku.
/45/

Występy teatru z Katowic.

- W styczniu 1956r. gościł na naszym terenie Państwowy Teatr Polski z Katowic /Stalinogrodu/ wystawiając znaną sztukę Juliusza Słowackiego pt. "Fantazy".- Przedstawienie odbyło się w Cz.Cieszynie /27.1./, Karwinie II /28.1./, Trzyńcu /29.1./ i Ostrawie /30.1.56r./
/46/

Czechosłowacko-polski wieczór literacki w Cz.Ciesz.

Dnia 8 marca 1956r. w sali hotelu "Piast" odbył się wspólny czechosłowacko-polski wieczór literacki, w którym udział wzięli :

a/ z pisarzy czeskich: pisarz słowacki Josef Horák, autor powieści "Szachty" odznaczonej czechosłowacką nagrodą państwową, poeta czeski O.Mikulasek oraz felietonista Danek z Ostrawy.

b/ z pisarzy polskich: Gustaw Morcinek, Paweł Kubisz, Henryk Jasiczek i Gustaw Przeczek.
/47/

"Polska niedziela" w Pradze.

W ramach obchodów 12-rocznicy wyzwolenia Polski Ludowej odbyła się w niedzielę, dnia 22 lipca 1956r.- w Pradze uroczystość nazwana "Polską niedzielą". W sobotę, dnia poprzedniego/ i w niedzielę odbyły się w Parku Kultury i Wypoczynku im.Juliusza Fučika różne imprezy artystyczne, koncerty i odczyty z programem polskim. Również pod gołym niebem w parku została zainstalowana wystawa polskiego plakatu.

Występował tam również z całowieczorowym programem Powiatowy Zespół Tańca ZP PZKO Cz.Cieszyn wraz z trzema żeńskim Kołem PZKO Leszna Dolna oraz solistami Michałką, Błanikiem i gawędziarzem "Maciejem". Zespół występował w sobotę - /21.6./ oraz w niedzielę /22.6.1956r./ i zyskał sobie duże uznanie jak publiczności praskiej, która entuzjastycznie oklaskiwała popisy naszego zespołu, tak też i organizatorów, o czym świadczy ich list do kierownictwa Powiatowego Zespołu Tańca, który przytaczamy dosłownie:

"Sobotni i niedzielny występ zespołu PZKO zachwycił i praską publiczność. Wasz zespół cechuje wielka żywiołowość połączona z nowymi pierwiastkami tanecznymi i dobrym choreograficznym opracowaniem, nie mówiąc już o bogactwie i doskonałości strojów użytych w czasie występu. Również program śpiewaczy, helokanie, dobry tercet żeński o wyrównanych głosach, czy pięknie i melodyjnie odśpiewane pieśni przez akordeonistę dopasowane były do całości".

/48/

Z życia aktywistów.

Abrahamowiny Ferdynanda Króla.

Dnia 27 lipca 1956r. obchodził swe 50 urodziny jeden z bardzo aktywnych pracowników społecznych na naszym terenie, Ferdynand Król, kierownik teatryku kukiełkowego "Bajka" przy ZG PZKO. Jubilat był w okresie międzywojennym nauczycielem zawodowych szkół uczniowskich, po wyzwoleniu z powodu zlikwidowania tych szkół przerzucił się do pracy kulturalno-oświatowej. Zaraz po powstaniu PZKO w 1947r. zorganizował w bardzo trudnych warunkach przy Zarządzie Powiatowym PZKO w Karwinie zespół kukiełkowy, który dał dużo przeżyć estetycznych działwie naszych szkół. Był również kierownikiem zespołu tanecznego najpierw w Lutyni, potem w Karwinie itd.-

/49/

60-lecie Rudolfa Gracy.

Również w lipcu a to 17 lipca 1956r. dożył swych 60 lat wieku zasłużony działacz terenowy - Rudolf Graca z Karwiny-Granic. Był długoletnim przewodniczącym - Koła PZKO /10 lat od założenia aż dotąd/, poza tym R. G r a c a pracował ofiarnie dla dobra szkoły. - Stąd też otrzymał serdeczne gratulacje od PZKO i SRPS.

Podwójny jubileusz Pawła Cymorka.

Dnia 22 września 1956r. obchodził podwójny jubileusz, bo 50-lecie swych urodzin oraz 35-lecie pracy zawodowej zasłużony działacz społeczny Paweł Cymorek z Wędryni, obecnie kierownik księgarni PZKO w Cz.Cieszynie. Jubilat rozpoczął jako mały chłopiec pracę w księgarni "Kresy" w Cieszynie a po kilkuletniej pracy został kierownikiem księgarni Macierzy Szkolnej w Cz.Cieszynie, gdzie pracował aż do wybuchu drugiej wojny światowej. W roku 1949 po otwarciu księgarni polskiej PZKO w Cz.Cieszynie stał się również jej kierownikiem, bo był bezpośrednio uczestnikiem starań o jej powstanie. Poza tym Jubilat był długoletnim prezesem Koła PZKO we Wędryni i przewodniczącym Rady Zakładowej ROH przy ZG PZKO w Cz.Cieszynie.

/50/

Zgon Pawła Zabyszcza.

W piątek, dnia 3 lutego 1956r. zmarł nagle i niespodziewanie nauczyciel polskiej ośmiolatki w Trzyńcu, ofiarny pracownik społeczny Paweł Zabyszcza, w 61 roku swego życia. Jego pogrzeb odbył się dnia 7 lutego 1956r. z budynku szkolnego w Trzyńcu.

./.

Zmarły był synem trzynieckiego hutnika, znany był jako ofiarny działacz społeczny jeszcze z okresu międzywojennego, rysownik, malarz i rzeźbiarz; dalej aktywny aktor teatrów amatorskich, ilustrator gazetek szkolnych i autor wielu artystycznych prac.

/51/

Zgon aktorki Heleny Rybickiej.

Dnia 22 marca 1956r. zmarła w praskiej klinice w wieku 26 lat czołowa, powszechnie znana i bardzo lubiana artystka sceny Polskiej Teatru Czeskocieszyńskiego - Helena Rybicka, z domu Trzósłówna. Pogrzeb Zmarłej odbył się w poniedziałek, dnia 26 marca 1956r. z teatru czeskocieszyńskiego przy wielkim udziale obywateli z całego niemal Śląska Cieszyńskiego, co najlepiej świadczyło o Jej popularności wśród widzów - przedstawień Sceny Polskiej.

/52/

Zgon Ludwika Pletnickiego.

Dnia 30 lipca 1956r. odbył się w Karwinie II-Kopalnie pogrzeb dalszego ofiarnego pracownika społecznego Ludwika Pletnickiego, głównego organizatora kolonii letnich dla młodzieży polskich szkół - w pierwszych latach istnienia i pracy PZKO w powiecie karwińskim, aż do przejęcia całej akcji rekreacji młodzieży przez Rady Zakładowe ROH i instytucje specjalne. Był również wieloletnim przewodniczącym Koła PZKO w Karwinie-Solcy od listopada 1947 aż do stycznia 1951 oraz członkiem Miejscowej Rady Oświatowej w Karwinie. Piastował tak samo przez długi okres czasu funkcję przewodniczącego Stowarzyszenia Rodziców i Przyjaciół szkoły soleckiej i soleckiego polskiego przedszkola.

/53/

Z życia społeczeństwa - polskiego.

=====

a/ Sprawy szkolnictwa:

Nowy elementarz.

Pierwsze roczniki polskich szkół doczekały się nareszcie pierwszego "Elementarza", wprowadzie jeszcze nie kolorowego, ale jednobarwnego i niestety nie na najlepszym papierze. Ale grunt, że był dla maluchów ogromną pomocą!

Nowa ośmiolatka.

Dnia 2 września 1956r. odbyło się uroczyste otwarcie nowo wybudowanego gmachu szkolnego w Trzyńcu - Łyżbicach w obecności władz administracyjnych, szkolnych a nawet przedstawicieli Ministerstwa Szkolnictwa. W budynku tym będą się mieścić pod jednym dachem dwie szkoły: III ośmiolatka czeska /dyrektor Ludvik Uhlář/ oraz II polska ośmiolatka /dyrektor Gustaw Słowik/. W czasie uroczystości wręczono obu dyrektorom oficjalnie klucze od budynku szkolnego.

Zmiany w programach nauczania.

Z nowym rokiem szkolnym 1956-57 zaczęto uczyć prac ręcznych w niższych rocznikach /1-5rn./, praktycznych zajęć w warsztatach i na poletkach doświadczalnych - w rocznikach -/6-8/, w szkołach zaś selekcyjnych praktyki w przemyśle maszynowym, elektrotechnicznym oraz w rolnictwie. Specjalną opiekę skierowano na nauczanie rysunków i wychowania fizycznego.

50-lecie szkoły we Wędryni.

W dniach 30 czerwca i 1 lipca 1956r. obchodziła polska szkoła we Wędryni swe 50-lecie. Zorganizowano z tej okazji jubileuszową wystawę, uroczyste zebranie rodziców i wychowanków, ognisko pionierskie z występami młodzieży szkolnej.

80-lecie szkoły w Łakach.

W dniach 23 i 24 czerwca 1956r. obchodziła 80-rocznicę swego powstania polska szkoła ludowa w Łakach nad Olzą. Zorganizowano w ramach tego obchodu akademię w pierwszym dniu, w drugim festyn ogrodowy, poza tym ufundowano i odsłonięto tablicę pamiątkową, przygotowano tarczę i księgę pamiątkową. /54/

b/ Inne ważne akcje i wydarzenia kulturalne.

Drugi koncert "Hutnika" w Trzyniecu.

W niedzielę, dnia 25 marca 1956r. odbył się w sali Domu Robotniczego w Trzyniecu drugi koncert całowieczorowy, przygotowany przez zespół "Hutnik" przy Klubie Zakładowym ROH Huty Trzyniec. Udział w koncercie wzięli: chór męski, kwartet męski, chór żeński i dwa tercety żeńskie.

Program był bardzo urozmaicony i atrakcyjny.- Obejmował 3 części: 1/ Występy chóru męskiego, mieszanego i żeńskiego. 2/ Popisy małych zespołów. 3/ Występ chóru męskiego. Na zakończenie wystąpiły połączone chóry - męski i żeński.

Wykonano między innymi pieśni: "Sztandary" Lachmana, "Pieśń hutników" Chrenkowa, "Naprzód ludu robotczy" Drobnera, "Daleko, daleko" Nowikowa ze starego repertuaru, Nowymi pozycjami były: "Sława Rusi" /na dwa chóry męskie/, "Pieśń wieczorna", "Maciek", "A grajże mi piszczałeczko" - w wykonaniu chóru męskiego. Chór żeński odśpiewał wiankę "Pieśnią wzdłuż Olzy", opracowaną przez Pawła Kaletę oraz 2 dalsze pieśni.

Poziom i zestawienie programu wykazały, że zespół, który od pierwszego występu chóru męskiego odbył 13 różnych innych występów do drugiego koncertu, poszerzył swe szeregi, wachlarz opanowanych pieśni i ma tendencje rozwojowe. /55/

Wystawa obrazów i rzeźb w Ostrawie.

W ostrawskim Domu Sztuki została zainstalowana w dniach od 25 marca do 15 kwietnia 1956r. wystawa obrazów i rzeźb artystów-malarzy i rzeźbiarzy okręgu ostrawskiego. Z naszego terenu brali w niej udział:

Franciszek S w i d e r /6 kartonów z projektem witrażu w kinie w Hawierzowie o płaszczyźnie 29 m²; 2 kolorowe szkice do obrazu "Koksownia w Łazach"/;

Rudolf Ż e b r o k /2 obrazy: Wnętrze nowoczesnej piekarni - większy format i akwarela "Portret woźnicy"/;

Gustaw N o w a k /Wnętrze kurnej chaty śląskiej/.

/56/

Wiosna Cieszyńska 1956r.

Miasto Cz.Cieszyn postanowiło wytworzyć nową tradycję imprez kulturalnych, nawiązujących na " Wystawę Śląska Cieszyńskiego " i zorganizowało tzw. " Wiosnę - Cieszyńską w ramach której odbyło się szereg najróżnorodniejszych akcji kulturalno-oświatowych i społecznych. Głównymi dniami tej akcji były 16 i 17 czerwca 1956r.- W tym czasie odbywały się koncerty, występy artystyczne oraz Spartakiada Powiatowa. W imprezach kulturalnych brały udział również zespoły PZKO oraz zespoły z Polski Ludowej.

/57/

"Hradeckie Lato".

W ośrodku kulturalnym w Hradcu koło Opawy odbyły się w sobotę i niedzielę, dnia 23 i 24 czerwca 1956r. uroczystości nazwane " Hradeckie Lato ", których treścią były popisy najlepszym zespołom artystycznej twórczości ludowej okręgu ostrawskiego. Z zespołów PZKO w imprezie tej brały udział: Zespół taneczny Koła PZKO Sibica oraz Powiatowy Zespół Tańca ZG PZKO Cz.Cieszyn. Wykonały one wiązanek tańców śląskich.

/58/

Sibicki zespół taneczny w Strażnicy.

W dniu 30 czerwca i 1 lipca 1956r. odbyły się uroczystości dorocznego święta zespołów regionalnych - w Strażnicy. Oprócz czołowych zespołów regionalnych z całej naszej republiki brały w nich udział zespoły z Polski /np.z Wisły/, Węgier, nawet Anglii itd.

Z naszego terenu wyjechali tam niestety tylko jako obserwatorzy a nie współuczestnicy członkowie Zespołu Pieśni i Tańca z Sibicy.

/59/

Uroczystości młodzieżowe na Radhoszczu /Święto Lata/

W sobotę i niedzielę, dnia 7 i 8 lipca 1956r. odbyły się na szczycie góry Radhoszcz - Pustewny uroczystości młodzieżowe, organizowane corocznie przez Okręgowy Zarząd ČSM w formie spotkania najlepszych zespołów śpiewających i tanecznych czterech sąsiadujących ze sobą okręgów: żylińskiego, gottwaldowskiego, ołomunieckiego i ostrawskiego.

W programie odbyły się występy zespołu "Veselička" z Lipnika, "Považana" z Poważskiej Bystrzycy, "Jasenka" ze Vsetina oraz Powiatowego Zespołu Tańca ZP PZKO z Cz. Cieszyna, który oczarował widzów barwnością strojów i żywiołowym wykonaniem tańców ludowych i narodowych /polonez, mazur, kujawiak z oberkiem oraz wiązanek tańców śląskich/.

/60/

Odsłonięcie pomnika w Oldrzychowicach.

Na skutek wieloletnich starań Koła PZKO w Oldrzychowicach doszło wreszcie do odsłonięcia pomnika - umieszczonego na miejscu tragicznej śmierci 5 Polaków, którzy w sierpniu 1941r. zginęli na szubienicy hitlerowskiej, a to dnia 26 sierpnia 1956r.

Organizatorem uroczystości była Miejskowa Rada Narodowa przy współudziale ZP PZKO oraz Koła PZKO w Oldrzychowicach. Na uroczystości odsłonięcia byli obecni: konsul PRL w Ostrawie Jerzy Fidler, przedstawiciele PRN, pow.kom SPB, KPC, PZKO, ČSM i innych organizacji społecznych. Uroczystość zagaik przewodniczący MRN tow. Fikoczek, przemówienie okolicznościowe wygłosił poseł Gustaw Przeczek. Po recytacjach w języku czeskim i polskim wystąpił miejscowy chór PZKO - ČSM, a potem przemówił jeszcze w języku czeskim w imieniu KPC towarz. Funiok oraz przedstawiciel Związku Bojowników o Wolność Ferdynand Goetze z Karwiny.

Na pomniku widnieje napis "Sława Bohaterom" i wyryte jest 21 nazwisk ofiar faszyzmu z Oldrzychowic.- Podczas "Marszu Żołobnego" granego przez orkiestrę hutniczą złożono pod pomnikiem wieńce i kwiaty.- Uroczystość zakończył wiceprzewodniczący MRN tow. Prokeš

/61/

Teatr Młodego Widza z Krakowa.

Dnia 7 września 1956r. przyjechał na nasz teren Teatr Młodego Widza z Krakowa. Występy tego zespołu odbyły się w Cz.Cieszynie, Trzynie, Karwinie II, Boguminie, Jabłonkowie, Orłowej, Stonawie, Piotrowicach, Suchej Górnej oraz Lutyni Dolnej w dniach od 7 do 13 września 1956r. W jego repertuarze znalazły się:

- 1/ Komedia E.Rostanda "Romantyczni",
- 2/ Polska Komedia klasyczna Franciszka Zabłockiego, "Fircyk w zalotach",
- 3/ Bajka I.Jurgielewiczowej "Osiem lalek i jeden miś /dla dzieci/

Kierownikiem zespołu jest wybitny scenograf i reżyser Iwo Gall wspólnie z Barbarą Bilizanką.

/62/

Występy Sceny Polskiej.

W roku 1956r. zespół Sceny Polskiej przy Teatrze Czesko-cieszyńskim grał na naszym terenie następujące sztuki teatralne:

- Marysia - A.i V.Mrštikové /premiera 24.2.1956r./, reżyser Władysław Niedoba, scenograf - J.Obšil, 46 repрыз, 13 229 widzów.
- Bosman z Bajki - Długosz-Maszewski /premiera 6.5.56/, reżyser Władysław Niedoba, scenograf - Władysław Cejnar, 31 repрыз, 7930 widzów.
- Sługa dwóch panów - C.Goldoni /premiera 22.6.1956r./, reżyser J.Janik, scenograf Władysław Cejnar, 18 repрыз, 6 553 widzów.
- Zaczarowane koło - Lucjan Rydel, reżyser Franciszek Michalik, kostiumy - Władysław Cejnar, opracowanie muzyczne J.Přebinda.

./.

Było troje przyjaciół - A.Uspieńskiego.

Szkoła żon - Molier.

Ten ambitny zespół teatralny zawodowy odegrał w roku 1956 swe 1 000 przedstawienie, które odbyło się w środę, dnia 21 listopada 1956r. w Karwinie I-Mieście - /Frysztacie/.

c/ IX Kolarski Wyścig Pokoju.

W środę, dnia 2 maja 1956r. odbył się w Warszawie o 13 godz. start do IX Kolarskiego Wyścigu Pokoju - Warszawa - Berlin - Praga. Trasa liczy 2 213 km długości. Wystartowało na nią 144 zawodników, reprezentujących 24 drużyny i 23 kraje. Przy starcie obecny był w Warszawie przewodniczący Międzynarodowej Federacji Kolarskiej /UCI/Ochilles Joinard.

Wyścig zakończył się dnia 15 maja 1956r. w Pradze. Zwycięzcami tegorocznego wyścigu byli:

a/ W klasyfikacji indywidualnej: 1/ K r ó ł a k /Polska, czas 59:11:56 godz./, 2/ Dumitrescu /Rumunia 59:14:20/, 3/ Kolumbet /ZSRR, 59:16:11/, 4/ Nymen - /Finlandia/, 5/ Kolew /Bułgaria/, 6/ Costari /Włochy/, 7/ Wolfs /Holandia/, 8/ Boora /Belgia/, 9/ Chwiendacz /Polska, 59:27:45/.

b/ W klasyfikacji drużynowej: 1/ Z w i a z e k - R a d z i e c k i /czas 177:37:19 godz./, 2/ Polska - /177:44:25 godz./, 3/ Belgia, 4/ Niemiecka Republika Demokratyczna, 5/ Czechosłowacja /178:24:15/, 6/ Rumunia 7/ Holandia, 8/ Bułgaria, 9/ Szwecja, 10/ Włochy, - 11/ Jugosławia, 12/ Francja, 13/ Dania, 14/- Węgry, 15./Niemiecka Republika Federalna, 16/ Finlandia, 17/ Szwajcaria, 18/ Austria, 19/ Norwegia, 20/ Albania, 21/ Egipt.

Do Pragi dojechało 101 zawodników, odpadło więc 43 zawodników.

/63/

W y d a w n i c t w a . . .

Z publikacji książkowych wyszła w roku 1956 tylko jedna pozycja a to:

"Godki śląskie" - Józefa Ondrusza. Jest to zbiór ciekawych opowiadań z naszego terenu.

Drugą pozycją wydaną w tym roku był:

"Kalendarz Zwrotu - rocznik III". Opracował go kolektyw redakcyjny: Bogumił Goj, Henryk Jasiczek i Józef Mrózek. Redaktorem był Paweł Kubisz. Okładkę opracował Franciszek Szołtys. Ilustracje w tekście: Władysław Cejnar i Gustaw Fierla. Nagłówki do kalendarium inżyn. Leopold Wałoszek, samo kalendarium prof. Karol Kozieł. Zdjęcia: Vlad. Čudek, Karol Piegza, Adam Wawrosz, archiw. "Zwrotu". Drukowano w "Ostravské tiskárny, závod 08, Č.Těšín. Cena 11 Kčs.

Z e s t a t y s t y k i o g ó l n o =
- z w i ą z k o w e j .
=====

W roku 1956 urządzono następujące ilości różnych akcji oraz imprez w ramach całego związku :

<u>Wieczory świetlicowe:</u>	132 świetlic dla dzieci, 356 wieczorów świetlicowych - dla dorosłych.
<u>Zespoły taneczne:</u>	37 zespołów, 148 występów, 31 występów Powiatowego Zespołu Tańca Cz.Cieszyn, 10 występów zespołu tanecznego "Górnika" Karwina.
<u>Zespoły teatralne:</u>	53 premier sztuk całowieczo- rowych, 21 premier sztuk jednoaktowych, 69 repryz sztuk całowieczorow. 5 repryz sztuk jednoaktowych 148 ogólna ilość przedstawień 63 czynnych zespołów teatraln. 982 członków zespołów teatral- nych.

- 1 kurs 30-godz.charakteryzacji - 18 uczest-
ników
- 2 kursy 30-godz.dekoracji i ko-
stiumologii 19 "
- 1 kurs 20-godz.pracy aktora i re-
żysera 21 "
- 1 kurs 14-dniowy reżyserski 10 "
- razem 5 kursów i 68 uczestników,
- 1 konkurs zespołów teatralnych - 37 zespołów.

O g ó l n a o c e n a r o k u .
=====

Rok 1956 był w pracy związkowej rokiem raczej przeciętnym, nie obfitującym w specjalne wydarzenia czy osiągnięcia. Niemniej jednak powstanie Chóru Nauczycieli Polskich przy ZG PZKO, reorganizacja pracy SLA, utworzenie się czołówki imienia PZKO w górnictwie, centralny kurs świetlicowy a obok niego szereg dalszych kursów i konkursów, wystawa malarska Gustawa Fierli, dość częste wyjazdy naszych zespołów do Polski czy przyjazd zespołów z Polski na nasz teren świadczą o żywym zainteresowaniu terenu i władz związkowych pracą kulturalno-oświatową w minionym roku.

Najważniejszym chyba wydarzeniem w życiu związkowym było rozpoczęcie uroczystości związanych z " Rokiem - Jubileuszowym PZKO", rokiem 10-lecia jego sumiennej i codziennej pracy jak organizacyjnej tak kulturalno - społecznej na naszym terenie.-

W Y K A Z D O K U M E N T A C J I : R O K a 1 9 5 6
=====

1. Głos Ludu, nr.19 z 14.2.1956r, str.3 + Materiały konferencji
2. Głos Ludu, nr.28 z 6.3.1956r, str.3 + Materiały konferencji
3. Głos Ludu, nr.64 z 29.5.1956r, str.3,
4. Głos Ludu, nr.70 z 12.6.1956r, str.3; 73 z 19.6.1956, str.3
5. Głos Ludu, nr.70 z 12.6.1956r, str.3; 75 z 24.6.1956, str.1
6. Głos Ludu, nr.117 z 30.9.56r, str.5; 118 z 2.10.1956, str.3
7. Zwrot 1956, wrzesień, str.19
8. Głos Ludu, nr.74 z 21.6.1956r, str.3
9. Głos Ludu, nr.44 z 12.4.1956r, 105 z 2.9.1956, str.5
10. Głos Ludu, nr.92 z 2.8.1956r, str.3, Monografia 15-lecia,
- str. 130 -
11. Zwrot 1956r, wrzesień, str. 20
12. Głos Ludu, nr.147 z 9.12.1956r, str.4
13. Zwrot 1956r, lipiec - sierpień, str.21
14. Zwrot 1956r, czerwiec, str.16-17.
15. Zwrot 1956r, czerwiec, str.18
16. Głos Ludu, nr.58 z 15.5.1956r, str.1, 114 z 23.9.56r, str.1;
nr.149 z 13.12.56r, str.1.
17. Głos Ludu, nr.49 z 24.4.1956r, str.2
18. Głos Ludu, nr.118 z 2.10.1956r, str.3
19. Głos Ludu, nr.112 z 27.11.56r, str.3
20. Głos Ludu, nr. 4 z 10.1.1956r, str.3
21. Głos Ludu, nr.11 z 26.1.1956r, str.3
22. Głos Ludu, nr.28 z 6.3.1956r, str.3
23. Głos Ludu, nr.63 z 27.5.1956r, str.5
24. Głos Ludu, nr.100 z 21.8.1956r, str.3
25. Głos Ludu, nr.131 z 1.11.1956r, str.3
26. Głos Ludu, nr. 32 z 15.3.1956r., str.4; Materiały konferencji
- z 4.3.1956r.
27. Głos Ludu, nr.77- z 28.6.56r, str.3; -
- Zwrot 1956r., wrzesień, str.22-23.
28. Głos Ludu, nr.92 z 10.7.1956r, str.3
29. Głos Ludu, nr.121 z 9.10.1956r, str.3
30. Głos Ludu, nr 120 z 7.10.1956r, str.3 i inne.
31. Głos Ludu, nr. 13 z 31.1.1956r, str.4; 33 z 18.3.56r, str.4
nr. 42 z 8.4.56r, str.5; 124 z 16.10. 56r, str.3.
32. Głos Ludu, nr. 66 z 3.6.1956r, str.5
33. Głos Ludu, nr.95 z 9.8.1956r, str.3
34. Głos Ludu, nr.122 z 11.10.56r, str.3; 130 z 30.10.56r, str.3;
nr.138 z 18.11.56r, str.3 i inne.
35. Głos Ludu, nr. 45 z 15.4.56r, str.5; 51 z 29.6.56r, str.3;
nr. 55 z 8. 5.56r, str.3; 56 z 9.5.56r, str.5;
- Zwrot 1956r, kwiecień, str. 5. ./.

36. Głos Ludu, nr. 12 z 29. 1.1956r, str.5; 23 z 23.2.56r, str.5 i inne.
37. Głos Ludu, nr.122 z 11.10.1956r, str.3
38. Głos Ludu, nr. 31 z 13.3.56r, str.3; 38 z 29.3.56r, str.3; nr.105 z 2.9.56r, str.5 i inne.
39. Zwrot 1956r, luty, str.10 - 11.
40. Głos Ludu, nr. 10 z 24.1.56r, str.3; 39 z 1.4.56r, str.5
41. Głos Ludu, nr. 75 z 24.6.56r, str.5
42. Głos Ludu, nr. 89 z 26.7.1956r, str.3,
Zwrot 1956r, wrzesień, str.22
43. Głos Ludu, nr. 93 z 5.8.1956r, str.5
44. Głos Ludu, nr.142 z 27.11.1956r, str.3
45. Głos Ludu, nr. 18 z 12.2. 1956r, str.5
46. Zwrot 1956r, styczeń, str.14
47. Głos Ludu, nr. 27 z 4.3.1956r, str.5
48. Głos Ludu, nr. 87 z 22.7. 56r, str.1; 89 z 26.7.56r, str.3,
-Zwrot 1956r, wrzesień, str.22,
49. Zwrot 1956r, wrzesień, str.21
50. Głos Ludu, nr.114 z 23.9.1956r, str.5
51. Głos Ludu, nr. 15 z 5.2.1956r, str.5
52. Głos Ludu, nr. 36 z 25.3.1956r., str.5
53. Głos Ludu, nr. 93 z 5.8.1956r, str.6
54. Głos Ludu, nr. 16 z 7.2.56r, str.3; 20 z 16.2.56r, str.6;
nr. 73 z 19.6.56r, str.3; 83 z 12.7.56r, str.3;
nr.104 z 30.8.56r, str.3; 106 z 4.9.56r, str.1.
55. Głos Ludu, nr. 39 z 1.4.1956r, str.5
56. Głos Ludu, nr. 44 z 12.4.1956r, str.5
57. Zwrot 1956r, maj, str.15
58. Zwrot 1956r, czerwiec, str.14
59. Zwrot 1956r, lipiec - sierpień, str.19
60. Zwrot 1956r, czerwiec, str.14; lipiec-sierpień, str.19
61. Głos Ludu, nr.104 z 30.8.1956r, str.3
62. Głos Ludu, nr.108 z 9.9.1956r, str.5
63. Głos Ludu, nr. 59 z 17.5.1956r, str.4

- o - o - o - o - o - o -

Rocznik "Głos Ludu 1956r" znajduje się w archiwum ZG PZKO - Czeski Cieszyn.